

عنوان مقاله:

بازپژوهی معنای واژه «متکا» در آیه ۳۱ سوره یوسف

محل انتشار:

دوفصلنامه کتاب قیم، دوره 12، شماره 26 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

رحمان عشریه - دانشیار دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم قم

سید محمد حسینی پور - دانشجوی دکتری دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

خلاصه مقاله:

معنای واژگان قرآن هرچند در ابتدا با فرهنگ مفاهمه مخاطبان نخستین آن سازگار بوده لیکن در سده‌های بعد دچار تشتت آرای مختلف شده و عواملی چون ورود واژگان معرب در متن قرآن نیز همواره مزید بر علت بوده است. یکی از واژگانی که در میدان نزاحم آرای مختلف قرار گرفته، واژه «متکا» در آیه ۳۱ سوره یوسف است که لغویان و مفسران برای آن چهار معنای «مجلس»، «تکیه‌گاه»، «خوراکی» و «ترنج» را مطرح کرده‌اند. در جامعه مفسران، برخی تلاش کرده‌اند تا معانی مختلف را با یکدیگر جمع نمایند و برخی دیگر آشکارا معنای مخالف نظر خود را تخطئه نموده‌اند؛ برخی نیز تمام معانی را ذکر کرده و از ترجیح یک معنا بر سایرین، اجتناب کرده‌اند. پژوهش حاضر با روشی توصیفی-تحلیلی ابتدا قرائات گوناگون را تبیین و سپس به بررسی آرای مختلف لغویان و مفسران پرداخته و پس از رفع ایرادهای وارده، معنای «ترنج» را بر سایر معانی ترجیح داده است. این معنا علاوه بر مویداتی چون علم لغت، روایات فریقین، سیاق آیه مورد بحث و آرای مفسران، از منظر «معربات» نیز مورد تایید است؛ زیرا با همان قرائت مشهور «متکا»، در زبان قبلی و حبشی به معنای «ترنج» است، و این با فضای داستان حضرت یوسف علیه السلام که در مصر (آفریقای جنوبی) رخ داده نیز همخوانی دارد.

کلمات کلیدی:

آیه ۳۱ سوره یوسف، قرائت مشهور، ترنج، متکا، معرب

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1399750>

